

JAN KOCHANOWSKI

Tren XVIII

JAN KOCHANOWSKI

TRENY

Tren XVIII¹

My nieposłuszne, Panie, dzieci Twoje
W szczęśliwe czasy² swoje
Rzadko Cię wspominamy,
Tylko rozkoszy zwykłych³ używamy.

Nie baczym⁴, że to z Twej łaski nam płynie,
A tak⁵, że prędko minie,
Kiedy⁶ po nas wdzięczności
Nie uznasz⁷, Panie, za Twe życzliwości⁸.

Miej nas na wodzy⁹, niech nas nie rozpycha¹⁰
Doczesna rozkosz licha¹¹.
Niechaj na Cię pomniemy¹²
Przynamniej w kaźni¹³, gdy w łasce nie chcemy.

Ale ojcowskim nas karz obyczajem¹⁴,
Boć przed Twym gniewem¹⁵ stajem¹⁶,
Tak jako śnieg niszczeje,
Kiedy mu słońce niebieskie dogrzeje.

Zgubisz nas prędko, wiekuisty¹⁷ Panie,
Jesli nad nami stanie
Twa ciężka Boska ręka;
Sama niełaska jest nam sroga męka¹⁸.

Ale od wieku Twoja lutość¹⁹ słynie,
A pierwej świat zaginie,

¹W przypisach gwiazdką oznaczono wyrazy, które są używane do dziś, ale których znaczenie w *Trenach* jest odmienne od znaczenia obecnego. [przypis edytorski]

²w *szczęśliwe czasy* — w *szczęśliwych czasach*. [przypis redakcyjny]

³*zwykłych* — tych, do których przywykliśmy. [przypis redakcyjny]

⁴*baczyć* (starop.; 1 os. lm: *baczym*) — dostrzegać. [przypis redakcyjny]

⁵*a tak* — tu: więc. [przypis redakcyjny]

⁶*kiedy** — jeżeli. [przypis redakcyjny]

⁷*po nas wdzięczności/ Nie uznasz* — nie doznasz od nas wdzięczności. [przypis redakcyjny]

⁸*życzliwość** — dobrodziejstwo. [przypis redakcyjny]

⁹*Miej nas na wodzy* — trzymaj nas krótko, w karności i posłuszeństwie. [przypis redakcyjny]

¹⁰*rozpychać* — czynić nadętym, pysznym. [przypis redakcyjny]

¹¹*liczy* — mało warty, marny, przemijający. [przypis redakcyjny]

¹²*na Cię pomniemy* — pamiętamy o Tobie. [przypis redakcyjny]

¹³*kaźń* — kara. [przypis redakcyjny]

¹⁴*ojcowskim (...) obyczajem* — po ojcowsku, czyli surowo, ale z wyrozumiałością. [przypis redakcyjny]

¹⁵*przed (...) gniewem* — wobec gniewu, w obliczu gniewu. [przypis redakcyjny]

¹⁶*stajem* (1 os. lm cz. przysz.) — stopniujemy (por. czasownik *tajać*). [przypis redakcyjny]

¹⁷*wiekuisty* — wieczny, wiecznie istniejący. [przypis redakcyjny]

¹⁸*jest nam sroga męka* — jest dla nas srogą męką. [przypis redakcyjny]

¹⁹*lutość* — litość. W wersji 28 użyta jest niekonsekwentnie forma *litość*. [przypis redakcyjny]

Niż Ty wzgardzisz pokornym,
Chocia był długo przeciw Tobie spornym²⁰.

Wielkie przed Tobą są występy²¹ moje,
Lecz miłosierdzie Twoje
Przewyssa wszystkie złości:
Użyj dziś, Panie, nade mną litości²².

²⁰*sporny* — sprzeciwiający się. [przypis redakcyjny]

²¹*występ** — występ, przewinienie; tu lm: występy. [przypis redakcyjny]

²²*użyj (...)* nade mną litości — okaż mi swoją litość. [przypis redakcyjny]

Ten utwór nie jest objęty majątkowym prawem autorskim i znajduje się w domenie publicznej, co oznacza że możesz go swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać. Jeśli utwór opatrzony jest dodatkowymi materiałami (przypisy, motywy literackie etc.), które podlegają prawu autorskiemu, to te dodatkowe materiały udostępnione są na licencji Creative Commons Uznanie Autorstwa – Na Tych Samych Warunkach 3.0 PL.

Źródło: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/treny-tren-xviii>

Tekst opracowany na podstawie: Jan Kochanowski, *Treny*, Drukarnia Łazarzowa, wyd. 2, Kraków, 1583

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Wolne Lektury (<http://wolnelektury.pl>). Reprodukacja cyfrowa wykonana przez Bibliotekę Narodową z egzemplarza pochodzącego ze zbiorów BN.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Aleksandra Sekuła, Olga Sutkowska, Piotr Wilczek.

Okładka na podstawie: [slightly everything@Flickr](mailto:slightlyeverything@Flickr), CC BY 2.0

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Nowoczesna Polska – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przekaż 1% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Nowoczesna Polska, KRS 0000070056.

Dołącz do Towarzystwa Przyjaciół Wolnych Lektur i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przekaż darowiznę na konto: [szczegóły na stronie Fundacji](#).